

זה הדבר

زوهديرك ZO HADEREKH

גיליון 38, 25 בספטמבר 2012

עובדי המדינה על הכוונת

נתניהו אומר "גמישות ניהולית" ומתכוון – פירוק העבודה המאורגנת

אלא שהיום, כאשר רמת ההתארגנות האיגוד מקצועית במגזר זה נותרה גבוהה יחסית (למרות הגידול המתמיד במספר עובדי הקבלן ובמיקור החוץ), יש לעובדים (אשר רובם – עובדות) ביטחון תעסוקתי. לפי הסכמי העבודה, הצעה לפטר עובד קבוע במגזר הציבורי מחייבת השגת הסכמה של ועד העובדים לפיטורים.

מאת תמר גוז'נסקי

בקובץ שירי פועלים שהופיע בארה"ב ב-1916, כלול שיר בדבר העוצמה שבהתאגדות, שמילות הפזמון שלו אומרות (בתרגום חופשי):

יש עוצמה, יש עוצמה,
בהתאגדות של פועלים,
כאשר הם משלבים ידיים
זו עוצמה, זו עוצמה,
זה חייב להיות הכלל בכל אתר,
איגוד עובדים מאורגן אחד.

"משילות" ו"גמישות ניהולית"

נתניהו, מומחה בהונאה חברתית, לא אמר בגלוי בישיבת הממשלה, כי בכוונתו לחסל את העבודה המאורגנת במגזר הציבורי – במשרדי הממשלה, בעיריות, בבתי החולים הממשלתיים, במערכת החינוך ובחברות הממשלתיות.

במקום זאת נופף בשני מושגים, שהניאו-ליברליזם מנופף בהם, כאשר הוא תוקף את העבודה המאורגנת: "משילות" ו"גמישות ניהולית".

כפי שהמציאות מלמדת, עובדים מאורגנים אינם מפריעים לממשלה למשול, כלומר לקבל החלטות ולבצען. אך נתניהו רוצה יותר מכך – הוא רוצה שהעובדים יישבו בשקט, גם כשזה נוגע להם. הוא רוצה לחסום – הן מבחינה מעשית והן מבחינה תודעתית – את המחאה הבאה למען צדק חברתי.

אולם המטרה הראשית של מדיניות נתניהו המסתתרת מאחורי המושג "גמישות ניהולית" היא - חיסול העבודה המאורגנת במדינת ישראל.

ואילו התשובה של עובדי המגזר הציבורי לנתניהו תהיה, כמילותיו של שיר הפועלים הוותיק: "יש עוצמה בהתאגדות, ועליה לא נוותר".

אמנם חלפו כבר מאה שנים ויותר מאז חובר שיר פועלים זה, אך האקטואליות שלו דווקא גדלה, ככל שההון שבלטון מחריף את ההתקפה שלו על עצם זכותם של הפועלים וכלל השכירים להתאגד.

איום בפיטורים

דווקא כאשר מתרבות הידיעות על פיטורים של עובדים (בחברות סלולר, במפעל פניציה, ב"מעריב"), שלף ראש הממשלה נתניהו את מקל הפיטורים מול העובדים במגזר הציבורי.

בישיבת ממשלה (9.9), נקט נתניהו בצעד דמגוגי בהכריזו, כי חוסר היכולת לפטר עובדים במגזר הציבורי זו הסיבה למשבר הכלכלי הקשה אליו נקלעו מדינות באירופה. ובהמשיכו באותו קו דמגוגי, המטיל את האחריות למשבר על העובדים, במקום על ההון והשלטון – הורה למנכ"ל משרדו לגבש הצעת חוק חדשה, שתאפשר לפטר עובדים וכן לניידם בין משרדי הממשלה ובין האגפים.

זה מגוחך לטעון כאילו היום, בלי החוק שיכין המנכ"ל, אי-אפשר לפטר עובדי מדינה או עובדים במגזר הציבורי.

האמת על הקיצוץ בקצבאות הילדים

"קצבאות הילדים שוברות שיא ב-2012 – הכריזה כותרת ב"כלכליסט" (9.9), והכינה את דעת הקהל לקיצוצים שמתכננת הממשלה בתקציב 2013. אך מה העובדות? קצבאות הילדים (במחירים קבועים) הסתכמו בשנת 2000 (לפני גזירות נתניהו בשנת 2003) ב-8.9 מיליארד שקלים. בשנת 2011 שולמו רק 6.9 מיליארד שקלים כקצבאות ילדים. מכאן, שסך קצבאות הילדים ב-2011 היה נמוך ב-2 מיליארד שקלים מאשר ב-2000 – ירידה (במחירים קבועים) של 23%. אולם חשוב לזכור, כי באותה תקופה גדל מספר הילדים בישראל מ-2.1 מיליון בשנת 2000 ל-2.5 מיליון בשנת 2011, כלומר ב-19%.

לכן, כאשר מביאים בחשבון את הגידול בקצבאות הילדים הנובע מהגידול במספר הילדים, **הקיצוץ האמיתי בסכום שהביטוח הלאומי שילם ב-2011 לעומת 2000 היה 3.6 מיליארד שקלים, או 40%.**

וכך, קודם מאחזים עיניים ב"שיא של קצבות ילדים", ואחר כך תוהים, שיותר ילדים חיים מתחת לקו העוני...

ת"ש

הפרטה במקום אבטחה

מאת יוסי סגול

מאבטחיו של שר התיירות, עברו על אחד החוקים הבסיסיים של תורת האבטחה – לעולם אין לפרט מה עושה המאובטח בזמנו החופשי. סביר להניח, כי סטס מיסז'ניקוב איננו השר הראשון, המקיים יחסים עם האלכוהול, והוא גם לא הראשון שנחשף ככזה. אבל הוא הראשון שנחשף בפומבי בידי מאבטחיו.

בעבר, רק השב"כ ומשטרת ישראל היו אחראים להגן על אח"מים, ומאבטחיהם – נראה שידעו לשמור סוד. לאחר הפרטת האבטחה, אין פלא שהמאבטחים שינו את התנהגותם. הם כועסים על פיטוריהם, ולכן עברו על הכלל הבסיסי של האבטחה.

פעם נוספת, ההפרטה הוכחה ככישלון, ופעם נוספת הוכח שכאשר העובדים לא מוגנים, קשה להם מאוד גם להגן. לא נותר אלא לקוות, שיחד עם צמצום ההפרטה, יצומצם גם הצורך באבטחה.

מעוניינת לקבל את "זו הדרך" לביתך בדואר, מדי שבוע, וללא תשלום?

שלחו שם וכתובת אל: info@maki.org.il

תרומות לפקודת מק"י יתקבלו בברכה – ת"ד 26205, תל-אביב, מיקוד 61261

דברים בשם אומרם

ביידיש זה נשמע טוב יותר

"סירבתי לתפקיד השר להגנת העורף בשביל להמשיך ולהגן על תלמידי הישיבות. החיבור והכתיבה התורנית זה נושא חשוב מאוד, בפרט כיום. יש יופי ומיוחדות בשפה התורנית: שאלו אותי מה-ניו-יורק טיימס' בנושא התקיפה באיראן, ורציתי לענות להם 'אל יתהלל חוגר כמפתח', אבל גיליתי שבאנגלית זה יוצא כמה משפטים".
(עוזי דיין, יו"ר מפעל הפיס, אתר "בחדרי חרדים", 19.8)

השיעור הראשון בעשייה מעמדית...

"עיתונאי נוטה להרגיש לפעמים חזק מאוד. עיתונאי רגיל ששרים מתייחסים אליו, שהוא קובע את סדר היום. כשעיתונאי מגיע למאבק קיומי מהסוג הזה, הוא מגלה שבסוף הוא מזכיר מאוד כל עובד אחר במשק. כשאנחנו מגיעים לנהל מאבק על מקום העבודה שלנו, אין לנו יתרון אמיתי על פני עובדי פניציה, פרי הגליל או עוף העמק. את מכירה עוד מקום עבודה ששבועיים לפני שהוא עומד להיסגר, אף שר בממשלה לא מוכן להיפגש עם עובדיו, עם מנהליו, עם בעליו? נראה לי שאולי יש בזה לקח. אנחנו בעצם לא עובדים חזקים כפי שחשבנו. זאת דווקא סיבה טובה לשלב ידיים עם עובדים מכלי תקשורת אחרים".
(הכתב הכלכלי מתן חודורוב, יו"ר ועד עובדי ערוץ 10, "הארץ", 24.8)

...והשיעור השני בעשייה עיתונאית

"קיים פער עצום בין הסבלנות שבה שר האוצר יכול לשבת איתך כעיתונאי ולהסביר לך נושא – לפעמים במשך שעות, כאשר הנושא חשוב לו – לבין הזלזול והאטימות שהוא מגלה כלפיך כעיתונאי כאשר הנושא חשוב לך. זה פער אדיר, שמלמד על חולשת העיתונות".

(שם)

אפרטהייד רפואי

"זה הוא המחיר שישראל משלמת כדי להתייפף. הממסד, החושש שיואשם בגזענות, מעדיף שימותו רופאים ואזרחים במחלות, אך בשום אופן לא שיפרידו את המסתננים לבתי חולים נפרדים".
(ח"כ מיכאל בן ארי – האיחוד הלאומי, ערוץ 7, 22.8)

יותר ביבי מביבי

"העלאת מס מעסיקים תוביל לגל פיטורים במשק".
(ח"כ אבישי ברוורמן – מפלגת העבודה, רשת ב', 25.8)

טיפ מנצח: להתארגן במקומות העבודה

ארגון עובדים חדש ייאבק להגנה על זכויותיהם של מאה אלף עובדי ענף המסעדות • ראיון עם אלון-לי גרין, אחד ממקימי ההתארגנות

מבחינתי, העניין ברור: על כל שעת עבודה – מגיע שכר עבודה. זה עקרון בסיסי בכלכלה בה אנו חיים, ואסור שהעיקרון הזה לא יחול על עובדי ענף המסעדות.

ההשלכות של העסקה נצלנית זו, היא שהמלצרים ועובדי ענף המסעדות ממוקמים בתחתית טבלת השכר הממוצע במשק לפי ענפים: 3,601 שקלים בעבור משרה מלאה, לפי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (למ"ס) לשנת 2011.

חשוב להדגיש, כי קשה להשיג סטטיסטיקה מדויקת לגבי תנאי השכר בענף המלצרות. שהרי תלושי השכר של מלצרים רבים אינם מביאים בחשבון את ההכנסה הריאלית של המלצר, אלא רשום בהם סכום לתשלום שסוכם בין המלצר לבין המעסיק בעת קבלתו לעבודה. המשמעות היא, שזכויות סוציאליות – כגון פיצויי פיטורין וימי מחלה, שהם נגזרת של גובה השכר – נפגעות.

סוגיה נוספת – היא הסוגיה של ימי מחלה, חופשה והבראה. אנחנו נמצאים כיום בחודש תשרי, חודש של חגים, שבו יש כ-6-8 ימי עבודה שהם ימים 'מנוטרלים', שכן מדובר בערבי חג או בחג עצמו, והעסק נסגר. כתוצאה מכך, מלצרים עובדים בפחות משמרות בחודש זה, ולכן – גם משכורתם נמוכה מהרגיל, וזאת דווקא בחגים, בהם ההוצאות המשפחות והאישיות בדרך כלל רק גדלות.

אבל לא רק בחגים: מה יעלה בגורלו של מלצר, אשר בגלל מחלה ממושכת – נאלץ להיעדר שבועיים מהעבודה. הוא פשוט לא יוכל לשלם את שכר הדירה בחודש הבא, כי תשלום בגין ימי מחלה – זו נגזרת של השכר שבתלוש.

אבל הרי מלצרים אינה קבוצת העובדים המוחלשת ביותר במשק. האם לא מדובר, בעצם, בעובדים שהם יחסית חזקים?

הדעה הרווחת אומרת שהמלצרים הם עובדים מאוד חזקים, וכי נוח להם לעבוד בעבודה שהיא מהירה, זמנית, שבה ניתן להרוויח – באמצעות הטיפים – כ-60-70 שקלים לשעה. אולם זה מיתוס בלבד. אם נבדוק כיצד משתכר מלצר בנתניה או בדימונה – לא נמצא מלצרים שזה השכר השעתי שלהם. גם לא בקריית שמונה או באום אל פחם.

אומנם יש שכבה דקה של מלצרים שכן משתכרים שכר גבוה, אך זו נמצאת בעיקר בתל-אביב ובירושלים, ומועסקת במסעדות או בבתי קפה יוקרתיים יותר. מדובר במיעוט מקרב המלצרים, ואנחנו מנסים להכניס לשורות איגוד המלצרים גם את הקבוצה הזו, שכן יש לה מה להרוויח מההתאגדות.

(המשך בעמוד 5)

כעשרים עובדים בענף המסעדות השתתפו בתחילת החודש בפגישת ההקמה של ארגון עובדים חדש בישראל – איגוד המלצרים. מטרת הארגון היא להיאבק למען זכויותיהם של מלצרים, ברמנים, טבחים, עובדי קייטרינג, שוטפי כלים ושליחים – המהווים יחד כ-100,000 עובדים.

אחד מיוזמי ההתארגנות הוא **אלון-לי גרין**, חבר הנהגת מק"י וחד"ש, שחרף גילו הצעיר, מאחוריו ניסיון רב במאבקים חברתיים: ב-2007 יזם את הקמת ועד עובדי רשת בתי הקפה "קופי בין" ועמד בראשו. הוא פוטר מעבודתו כמלצר על רקע התארגנות העובדים, ובעזרת ההסתדרות עתר לבית הדין לעבודה, שהורה להשיבו למשרתו. בקיץ שעבר, היה חבר בקבוצה שהובילה את מחאת האוהלים, ובשנה האחרונה היה ממובילי התנועה החברתית.

מדוע יש צורך באיגוד מלצרים?

מזה שנים רבות, ובמיוחד בשנים האחרונות, ההעסקה בענף המלצרות היא כמו בג'ונגל: למעסיקים בענף הזה יש חופש פעולה בלתי מוגבל, יש היעדר מוחלט של אכיפת חוקי עבודה, ויש שיטות מגוונות ושונות של העסקה, אשר רובן לא חוקיות, והן כמעט תמיד לרעת העובדים והעובדות.

אחד מהנהגים הפוגעניים הנפוצים, הוא אי-תשלום שכר לעובדים בידי המעסיק, אלא הסתפקות בכך שהמלצרים מקבלים טיפים מהלקוחות. אבל כאשר אין שכר – אז גם אין תשלום תוספת בגין שעות נוספות, עבודה בשבת או עבודה בלילה.

הפרות נפוצות נוספות של זכויות המלצרים: אי-תשלום נסיעות לעבודה ובחזרה, אי-תשלום עבור ישיבות צוות (למרות שהחוק קובע מפורשות שכן צריך לשלם), ועוד.

חשוב לציין שיש סיפורים קשים של ניצול במסעדות ובבתי קפה – החל מנערים פלסטינים מהשטחים, המועסקים לעיתים כעובדי מטבח בקייטרינג בעבור שכר של 8 שקלים לשעה, וכלה במעסיקים המפטרים שוטפי כלים מסודאן ומאיתריאה, מבלי לשלם כלל את השכר המגיע להם, מתוך ידיעה שאלה יחששו להתלונן נגד המעסיק במשטרה או להגיע לבית דין לעבודה.

מה בעצם הבעיה בכך שמעסיק ישלם את שכרו של העובד מהטיפים שמשאירים הלקוחות?

לדעתי, זה ניצול: איפה עוד יש עובדים שעובדים, למעשה, בחינם? אילו עוד מעסיקים בישראל רשאים להעסיק עובד במשך חודש שלם, אבל לא לשלם מכיסם את שכרו בסוף החודש? זוהי פרצה מאוד חמורה בחוק.

הבריאות יקרה לנו

מערכת הבריאות בארה"ב, מסכנת את החולים – ומגבירה את הבזבז ואי-היעילות בהם היא, כביכול, נאבקת

מאת ד"ר קנדיס מאקדה מור

חוקים אלה, הכותרת באחד העיתונים הייתה: "ברוכים הבאים לעולם הראשון!".

חשוב לזכור, כי רפואה בארה"ב היא עסק מכניס בכל ההיבטים. לימודים בבית ספר לרפואה עולים בסביבות 200,000 דולר, אבל זהו רק חלק קטן מההוצאות הכרוכות בהכשרה של רופא: ההסמכה כוללת עמידה בשורה של בחינות יקרות, תשלום עבור הרישיון, דמי הרשמה עבור קבלה להתמחות, ועוד. נוסף על כך, רופאים צעירים מתקשים להחזיר את התשלומים עבור הלוואות הענק שנטלו כדי לממן את לימודיהם, הלוואות הנושאות ריבית גבוהה.

קל להאשים את הרופאים, ולטעון כלפיהם שהם חמדנים או חסרי-לב. אך המציאות היא, שהשיטה הקיימת הפכה גם אותנו, הרופאים, לעניים – הגם שאנו נהנים מסטטוס חברתי. כל זה אינו מהווה תירוץ להיעדר ההתגייסות ההמונית של רופאים למען מערכת בריאות הציבורית. אם יש מי שמכיר את אי-הצדק המשועשע שבמערכת הבריאות בארה"ב – זה אנחנו.

לעיתים אני תוהה, האם היעדר פטריוטיות והיעדר סולידריות חברתית הן הסיבות למצבה הירוד של מערכת הבריאות בארה"ב. אם כולנו בסך-הכול אינדיבידואלים, אז על כל אחד מוטל לדאוג לעצמו בלבד, מבלי לסמוך על אחרים. אבל אם כולנו אמריקאים ועובדים יחד כדי לקדם את אמריקה, אז עלינו לקחת אחריות האחד על מצבו של השני.

הגישה הקפיטליסטית הקיצונית הנהוגה בארה"ב במערכת הבריאות, מתגלה כבזבזנית מאין כמותה. בעיות רפואיות שניתן לפתור בקלות – הופכות למקרי חירום. אותו מטופל בבית החולים, שהצעת, לשווא, להפנות לטיפול פסיכיאטרי, דקר עצמו פעמים רבות, והזדמן יותר מפעם אחת לבית החולים. הוא לא זכה לשום טיפול פסיכיאטרי, ועלול, יום אחד, לסיים את חייו בחדר המיון – מקרה מוות שניתן היה למנוע. להערכת, טיפול החירום בו עלה מיליוני דולרים.

אם נביא בחשבון את השיעור הגדול של אוכלוסיית ארה"ב שאינו נהנה מביטוח בריאות, ונזכור מהו יחסה של המערכת כלפיהם, אולי נבין מדוע ארה"ב מוציאה על שירותי בריאות יותר מכל מדינה אחרת בעולם, אך משיגה תוצאות גרועות בהרבה מבחינת בריאות האוכלוסייה.

ד"ר קנדיס מאקדה מור למדה רפואה בארה"ב ובישראל, ועבדה בבית-חולים בפורטו ריקו. כיום היא עובדת בארגון "רופאים לזכויות אדם".

הם אמרו לי לשחרר את המטופל. הרופא במשמרת לפניי כנראה לא הספיק למלא את כל הטפסים, ועללי הוטל לשחרר אותו מבית החולים. כשהייתי בדרכי במסדרון המחלקה, יצאו מהחדר כמה אחיות ואמרו: "הוא עשה זאת שוב, אל תשחררי אותו...". מסתבר שהמטופל שמע שבכוונתנו לשחררו והוא דקר את עצמו בבטן.

אני הייתי רופאה חדשה בתפקיד, אבל יתר העובדים בבית החולים, שעבדו במיון או בחדרי הניתוח, כבר הכירו את המטופל הזה בשמו. הוא דקר את עצמו כל כך הרבה פעמים בעבר, שלמנתחים הבכירים כבר לא היה איכפת ממנו, והרופאים החדשים יותר היו אלה שנאלצו לטפל בו. אלה תיעבו אותו, שכן הוא הכביד והקשה על עבודתם העמוסה והבלתי-אפשרית בלאו הכי.

הצעתי לשלוח אותו לטיפול פסיכיאטרי, אבל הרופא האחראי שאל אותי, ברצינות גמורה: "מי ישלם על כל זה?". ואכן, על פי חוק שירותי הבריאות הקיים כיום בארה"ב, כל מי שמגיע לחדר מיון זכאי לקבל טיפול שייצב את מצבו. מעבר לכך – זו כבר שאלה של כסף ושל ביטוח בריאות. אפילו אם רופא בבית החולים רוצה לאשפז חולה, ההחלטה הסופית נשארת בידי של המנהל, ששיקוליו הם כלכליים.

חוקי הבריאות החדשים של הנשיא ברק אובמה לא ייכנסו לתוקף לפני 2014. מיט רומני, המועמד הרפובליקאי לנשיאות, הודיע כי אם ייבחר, אחד מצעדיו הראשונים יהיה ביטול חוקים אלה. חוקים אלה אומנם אינם מושלמים, אבל הם מהווים התקדמות חשובה לקראת הבטחת נגישותם של שירותי הבריאות לכל. כאשר הצליח ממשל אובמה לחוקק

זעקת המקרר הריק

פעילי המוקד לביטחון תזונתי ולמאבק ברעב קיימו מיצג מחאתי (10.9) בבאר שבע, לקראת ראש השנה, במסגרתו העמידו מקררים ריקים.

לדבריהם, "לא רק בראש השנה יש ילדים, מבוגרים וקשישים הסובלים ממצוקת מזון". מסקר שערך המוסד לביטוח לאומי בסוף 2011 עולה, כי 10.6% מהישראלים חיים בחוסר ביטחון תזונתי עם סממני רעב.

"הפתרון אינו תרומת מזון על-ידי אזרחים טובי-לב ועמותות המנסות לסתום את החורים שהשאירה אחריה המדינה. אלו, מוערכים וחשובים ככל שיהיו, אינם תחליף למדיניות למיגור הבעיה מהשורש", אמרה עו"ס **נעמה לוי**, הפעילה במוקד לביטחון תזונתי ולמאבק ברעב.

"ננתנה, המחויב לאידיאולוגיה הניאו-ליברלית, אינו מתכוון באמת למגר את בעיית הרעב או להקטין את ממדי העוני בישראל", הוסיפה.

התנחלויות המולידות התנכלויות

אלימות המתנחלים נמשכת ללא הרף, בסיוע הפעיל של חיילי צה"ל

הוקם איגוד המלצרים

(המשך בעמוד 5)

אנחנו מבקשים לייצר סולידריות בין מלצרים שמועסקים כיום בתנאים יותר טובים לבין מלצרים המועסקים בתנאי ניצול קשים. שותפות כזו יכולה להבטיח שלכל העובדים בענף תהיה מערכת זכויות מקיימת.

לא אחת נתקלתי במלצר שאומר: "אני מרוויח טוב לשעה – ומשתכר רק מטיפים. מקובל עליי שהמעסיק לא משלם לי שכר שעתי כלל, כי במסעדה היוקרתית בה אני מועסק בתל-אביב, אני תמיד עובר את שכר המינימום, בזכות הטיפים שאני מקבל מהלקוחות. אבל... אין לי זכויות סוציאליות. מה יקרה לי כאשר אפוט? או אם אחלה?"

מיהם, בעיקר, המועסקים בענף המסעדנות?

ההרכב לא אחיד, אבל לפי הנתונים – עיקר העובדים הם בגילאי 18-33. עובדי המטבח הם בדרך כלל מעט מבוגרים יותר, ואילו ברשתות בתי הקפה הגדולות – מרבית העובדים הם בגילאי 17-24.

יש הסבורים בטעות, כי מלצרות היא עבודה זמנית. אבל מסתבר כי מלצר ממוצע בישראל עובד בתחום, במקומות עבודה שונים, בסביבות 3-4 שנים. מדובר בשנים של זכויות סוציאליות אבודות, המסתכמות בהפסדים של אלפי שקלים.

כיצד התחלתם לארגן את איגוד המלצרים?

לפני כחודשיים פנו אליי עובדים ממסעדה יוקרתית בתל-אביב לגבי תנאיהם במקום העבודה, והתחלתי לעזור להם להתארגן במסגרת ועד עובדים. הם היו מוכנים לדבר עם המעסיק שלהם לגבי הפרת זכויותיהם, אבל חששו להתארגן במסגרת ועד, כי זה נתפס בעיניהם כ-"לצאת נגד המעסיק", דבר שהם חששו שיוביל לפיטוריהם.

לאחר שלא הצלחתי לשכנע אותם כי הקמת ועד זו הדרך להבטיח את זכויותיהם, ניסיתי לחשוב על דרך להביא לשיפור רוחבי של הזכויות בענף המסעדנות. עלה הרעיון: לא להתארגן במקומות עבודה שונים, כל אחד מול המעסיק שלו, אלא להתארגן ברמת הענף כולו.

פרסמנו קריאה בפייסבוק, בעקבותיה שוחחתי במשך מספר שבועות עם עשרות מלצרים. נקבעה פגישה ראשונה, שהתקיימה במועדון "הגדה השמאלית" בתל-אביב, ובה הוחלט להקים איגוד ארצי. מאז קיבלנו למעלה ממאה פניות של עובדים, מרחבי הארץ, המעוניינים לקחת חלק בבניין האיגוד, ואנו צופים כי עוד נגדל ונתרחב.

א"ו

בראש השנה יצאו כשנים-עשר פעילים מתנועת תאעיוש ללוות רועי צאן פלסטינים מהכפר אום אל-ארעייס, שסבלו מהתנכלויות תכופות של מתנחלים וחיילים.

קבוצת מתנחלים חמושים ממצפה יאיר הגיעה, והניסה בברוטאליות את עדרי הצאן של הפלסטינים. לאחר שהעדריים ברחו, הגיעו חיילים ושוטרי מג"ב, והאזור הוכרז שטח צבאי סגור. זאת בניגוד להנחיות היועץ המשפטי של אוגדת איו"ש, האוסרות על סגירת שטח למטרות מניעת גישה לאדמות חקלאיות, למעט במקרים של סכנת חיים.

גם לפני כשבוע הכריז הצבא על שטח עצום בסביבת אום אל-ארעייס כעל שטח צבאי סגור, כאשר המטרה היחידה מאחורי צעד זה, היא מניעת מרעה.

לא רק באום אל-ארעייס התקשו חקלאים פלסטינים לרעות את עדריהם. רועים מהכפר הפלסטיני מופקרה, בליווי פעילי תאעיוש, הצליחו לרעות מספר שעות באדמות הכפר, סמוך למאחז הבלתי-חוקי אביגיל. כאשר היו הרועים והפעילים בדרכם חזרה, הגיע קצין צבא והניס את העדר.

בתקופה האחרונה אירעו מעשים רבים של אלימות, השחתה והטרדה מצד המתנחלים והצבא. ב-16 בספטמבר פתחו חיילים באש על פלסטיני תושב מג'אז. האיש נפצע ופונה לבית חולים במצב בינוני. החיילים גם חיבלו ברכבו, והוציאו אותו מכלל שימוש.

יום לאחר מכן, חיילים גירשו פועלים שעסקו בשיפוץ בור מים ליד מחסום יתיר, והחרימו את רכבם. באותו יום נראו חיילים כשהם מניחים ומפזרים מסמרים על כבישים בדרום הר חברון, במטרה להטריד נוסעים פלסטיניים. למחרת – חיבלו אלמונים בצינורות מים בכיר אל-עיד.

נוסף על מעשי בריונות אלה, הצבא עושה שימוש גם בצווים כדי להפקיע אדמות בקנה מידה נרחב. בשבת האחרונה (22.9) התקיימה הפגנת מחאה בדרום הר-חברון, נגד כוונת הצבא להפקיע 30,000 דונם של אדמה חקלאית פרטית, בתואנה שישמשו כשטח אש עבור אימוני הצבא.

נראה שהתנכלויות המתנחלים נועדו להפעיל לחץ על הפלסטינים לנטוש אדמות אלו, שיועברו לידי ההתנחלויות.

לא מלחמת מנע, אלא מניעת מלחמה

כוונת בכירים בישראל לתקוף באיראן והפרובוקציות של המשטר האיראני – מסכנים את עמי המזרח-התיכון

אנו מביעות את הסולידריות שלנו עם מעמד העובדים האיראני, עם מפלגתו – מפלגת טודה של איראן, ועם כל הכוחות המתקדמים והדמוקרטיים, הנאבקים לדמוקרטיה, לעצמאות, לצדק חברתי, ולמזרח תיכון חופשי מנוכחות צבאית אימפריאליסטית.

נוכח האיומים הגוברים בדבר תקיפה צבאית ישראלית באיראן, יזמה מפלגת ההמונים (טודה) של איראן, מפלגתם של הקומוניסטים האיראנים, פרסום קול קורא עליו חתומות מפלגות קומוניסטיות ופועליות מרחבי העולם. בין החתומות: המפלגה הקומוניסטית הישראלית (מק"י), המפלגה הקומוניסטית של דרום-אפריקה, המפלגה הפרוגרסיבית של העם העובד בקפריסין (אק"ל), המפלגה הקומוניסטית ההודית (מרקסיסטית), ועוד.

ח"כ חנין: לאטום את האטום

מנכ"ל הוועדה לאנרגיה אטומית, תא"ל (מיל') שאול חורב, הודיע (19.9) על התנגדותה של ישראל לכנס ועידה בינלאומית בהלסינקי, אשר תדון בפירוז המזרח התיכון מנשק גרעיני. "למימוש רעיון זה נחוצים תנאים מוקדמים", אמר חורב, והוסיף כי "זה רעיון שנוגד במקומות אחרים וזר למציאות ולתרבות הפוליטית של האזור".

ח"כ **דב חנין** (חד"ש), ביקר בחריפות את הודעת ישראל כי תתנגד לוועידת פירוז המזרח התיכון מנשק גרעיני. לדבריו, חמור במיוחד שהחלטה משמעותית שכזו התקבלה ללא דיון אמיתי בממשלה, בכנסת ובציבור בכללותו.

"במציאות שבה למזרח התיכון חודרים סוגי נשק חדשים מכל הכיוונים, אנחנו נמצאים במרוץ אמיתי נגד הזמן. במקום ליזום מלחמה אזורית חדשה – בשיתוף האמריקאים או בלעדיהם – אשר העורף הישראלי ישלם עליה מחיר נורא, חיוני ואפשרי לקדם מדיניות בכיוון ההפוך לחלוטין: לחדש תהליך שלום על בסיס יוזמת השלום הערבית (שאומצה גם ע"י הפסגה המוסלמית, כולל איראן), ולתמוך בתחילת הידברות לפירוז האזור מנשק להשמדה המונית", אמר.

לדברי ח"כ חנין: "הידברות כזו לא תהיה פשוטה אבל היא חיונית וגם אפשרית. מה שהיה אפשרי בזמנו ביחס ללוב של קדאפי, יכול להיות אפשרי גם לגבי מדינות אחרות".

ניצולי הגרעין מהירשימה בביקור בישראל

לפני כשבועיים הגיעה לישראל משלחת של ארבעה אזרחי יפאן, ניצולי ההפצצה הגרעינית על הירושימה, לביקור שנערך ביוזמת התנועה הישראלית נגד נשק גרעיני.

"משך עשרות שנים התרגלו הישראלים למונופול גרעיני ישראלי, אשר כעת מעודד מדינות אחרות, כמו איראן, להיכנס למרוץ הגרעיני", אמרה **שרון דולב**, מנכ"ל התנועה.

ניצולי הירושימה קיימו מפגשים ציבוריים בתל-אביב, בירושלים ובחיפה, ונפגשו עם ארגוני זכויות אדם. לדברי נובואו מיאקה, אחד הניצולים: "אם מישהו ישתמש שוב בנשק אטומי – כל העולם יפגע. אסור להחזיק בו! אסור להשתמש בו!".

אנו, המפלגות הקומוניסטיות והפועליות החתומות על הצהרה זו, מביעות את דאגתנו העמוקה ומגנות בחריפות את ההצהרות האחרונות של צמרת השלטון בישראל, המאיימת לתקוף באיראן.

אנו מתייחסות ברצינות לאיומיו של ראש ממשלת ישראל, בנימין נתניהו, ומאמינות כי הוא אכן מאותת על נכונותה של ישראל ליזום תקיפת צבאית "מונעת" על איראן, עוד לפני הבחירות לנשיאות ארה"ב, ובכך – לגרור את האזור כולו למלחמה חדשה, שאת השלכותיה אין לצפות.

ישנן ראיות שאין להקל ראש לגביהן, המעידות כי תכניותיה של ישראל מתואמות עם בכירים בממשל האמריקאי ועם ממשלות מסוימות באיחוד האירופי.

בה בעת, אנו מגנות את עמדת ארה"ב והאיחוד האירופי, השותקים נוכח דבריה ופעולותיה של ישראל, ובכך – מביעים בה, למעשה, את תמיכתם השקטה. אנו מאמינות כי מדיניות האימפריאליזם האמריקאי ובעלי בריתו ביחס לעמי המזרח התיכון, מעודדת את ההנהגה הישראלית לקדם בחופשיות את מדיניותה התוקפנית, שעלולה להבעיר את המזרח התיכון כולו, ולסכן את שלום העולם.

המפתח להפגת המתיחות באזור ולהבטחת השלום, הוא בשלילה ובגינוי של התערבות צבאית, גלויה וסמויה, בענייניהן הפנימיים של ארצות המזה"ת. את כל הסכסוכים באזור ניתן וצריך לפתור באמצעות משא-ומתן, תוך כיבוד ריבונותן של כל הארצות ובהתבסס על אמנת האו"ם.

אנו מכריזות על הסולידריות שלנו עם מאבקו של העם האיראני לשלום, לזכויות אדם, לחירויות דמוקרטיות ולצדק חברתי. העם האיראני, והוא לבדו, יקבע את עתידה של איראן ואת המשטר החברתי-כלכלי שלה.

הכרזות בלתי-אחראיות של כמה מראשי המשטר באיראן (כדוגמת הקריאה ל-"מחיקת מדינת ישראל מהמפה") ותמרונים צבאיים מסוימים (למשל – סגירת מיצרי הורמוז), רק מגבירים את המתיחות באזור, ובכך משרתים את התכניות האימפריאליסטיות להתערבות צבאית.

הטווס של פכרי

מאת לילך ובר

ראיון עם הבמאי סיני פתר לקראת ההצגה "הטווס מסילוואן", אשר משתתפת בתחרות בפסטיבל עכו לתיאטרון אחר

הסיפור על הטווס מהשכונה המזרח-ירושלמית סילוואן הוא סמלי וגם קונקרטי. במאי ההצגה **סיני פתר** מספר: "פכרי הוא ראש הוועד המאגד 88 משפחות הגרות בצפיפות בנקבת השילוח. המשפחות עומדות בפני פינוי לשכונה אחרת בצפון ירושלים. לפכרי היה זוג טווסים בחצר. הסתבר שמג"ב יורים רימוני גז מדמיע, כמו בכל שבוע בהפגנה ביום שישי, והחצר של פכרי ספגה את כל העשן. כשהגעתי לחצר, הטווסה נבהלה מהירות וברחה. הטווס הזכר עמד וצווח וצווח. בעבר, הוא גם נפצע ברגלו מיריות של מג"ב. בחודש פברואר האחרון, הטווס עף בהיסטריה מעל ראש של מג"בניק, שנבהל וירה בו למוות".

את סיני פתר פגשתי בשבוע שעבר, בעת שהיה בתקופה של חזרות אינטנסיביות לקראת ההצגה "הטווס מסילוואן", המשתתפת בשבוע הבא בפסטיבל עכו לתיאטרון אחר. את המחזה כתבה המחזאית והתסריטאית **עלמה גניהר** והבימוי משותף לפתר ולבמאי **חן אלון**. בהצגה משחקת קבוצה של שחקנים ערבים ויהודים, שהיו שותפים גם הם, במהלך תשעת החודשים האחרונים, לתהליך יצירת ההצגה.

ההצגה מביאה את סיפורן של שתי נשים צעירות, שנמצאות עם רגל אחת בחוץ: נעמה היהודייה בדרכה לטיול-של-אחרי-צבא בהודו, ואילו יסמין הפלסטינית בדרכה ללימודי מוזיקה בפריז. הן נפגשות כאשר נעמה מגיעה לתעד את הבית בסילוואן, בו התגוררה סבתה לפני המלחמה ב-1948. יסמין מנהלת יחד עם אחותה סלון יופי, השוכן בבית המשפחה.

פתר מספר על הדמויות: "המחזאית רצתה לספר סיפור של שתי נשים – אחת נוסעת לטיול הישראלי-בועתי המפורסם במזרח הרחוק, והשנייה רוצה לפתח קריירה מחוץ למצוקות הנוראות של היומיום. שתיהן אנטי-גיבורות ושתייהן מוכנות לקחת כסף שהוא לא שלהן כדי להגיע למטרה".

פתר החל לעסוק בנישול המתקיים בסילוואן דווקא בעת שהיה בווינגטון לפני כשנה וחצי. "הכול התחיל מזה שמישהי בווינגטון, בזמן שהייתי שם עם ההצגה 'השיבה לחיפה', ניגשה אליי. מסתבר שהיא פסיכולוגית יהודייה שעובדת עם קבוצה של נשים בסילוואן. היא מטפלת באמהות שנתונות בחרדה גדולה מאוד לגורל ילדיהן. בגלל הפגנות, מעצרים, עינויים, כל מיני דברים".

לדברי פתר, "היא סיפרה שיש חצר אחורית ממש מתחת לאף, ולא יודעים עליה בציבור הישראלי. היא מאד את העריכה את מה עשינו עם 'השיבה לחיפה' ואמרה: 'יש כוח בתיאטרון, בוא ננסה לתת ביטוי לסיפור של סילוואן'".

הפנייה אתגרה את פתר, שעם שובו לארץ יצא לבדוק מקרוב כמה מדובר. "עשיתי סיבוב בסילוואן, התחלתי להקשיב לסיפורים אישיים. ניסתי ליצור קבוצת עבודה סביב הרעיון, וככה הגעתי לעלמה גניהר ולשותף שלי לבימוי, חן

אלון. מעניין לציין, שחן מגיע מכיוון של תיאטרון אקטיביסטי, התיאטרון של המדוכאים".

"חן הוא שחקן תיאטרון לשעבר, שביימתי אותו בהצגות בתיאטרון הרפרטוארי, והוא הפך גם לפעיל פוליטי במסגרת ארגון 'לוחמים לשלום'. הוא עושה את הדוקטוראט שלו על התיאטרון של המדוכאים, נושא בו עסק בפועל בקבוצות משותפות של ישראלים ושל פלסטינים מהשטחים".

לדברי פתר, "גם תהליך התגבשותה של הקבוצה התחיל בסיוור בסילוואן. התהליך הוא לא פחות מרתק ממה שתהיה התוצאה שלו. בתהליך עברו המשתתפים גילוי של העובדות, והשתמשו בהן במהלך סדנאות אימפרוביזציה שערכנו. עלמה ישבה עם השחקנים, והתחילה לגבש עלילה, אשר חלקה מתבסס על סיפורים אמיתיים".

לא נמנעתי מהשוואה לעלילת ההצגה "השיבה לחיפה", שגם אותה ביים פתר. ב"השיבה לחיפה" משפחה פלסטינית חוזרת לביתה בחיפה, בו מתגוררים כיום יהודים, ואילו ב"טווס מסילוואן" – יהודייה מגיעה לבקר בבית שהיה של סבתה, ועכשיו מתגוררת בו משפחה פלסטינית. "לא חשבתי על זה", משיב פתר, "לא עסקנו בהיפוכים, אבל יכול להיות שהשורה התחתונה היא מה שאת אומרת".

עם זאת, פתר מתעקש שמדובר בסיפור פשוט: "זה סיפור פשוט לא משום שהמציאות לא מורכבת, אלא בגלל שבחרנו לעשות סיפור יחסית פשוט. הצעירה היהודייה באה מסיבות נוסטלגיות בשביל לצלם עבור סבתא שלה. האחראי שם מנצל את שהותה כדי להשתמש בה כקייס לנשל. זאת אומרת, אנחנו בעצם רואים מאמץ משולב של האיש הזה, שבעצם מייצג מנגנון שלם, לנצל כל אופציה – גילויים ארכיאולוגיים, מעשה גנבת כספים שקורה בשכונה, הסיפור של הקושאן של הסבתא – כדי לדחוף את המשפחה הפלסטינית ואת הדיירים האחרים החוצה, על מנת לממש איזו תוכנית-על הרבה יותר גדולה".

מאת: עלמה גניהר. במאים: חן אלון, סיני פתר. שחקנים יוצרים: אורטל אבנעים, ג'ורג' איסקנדר, דורי אנגל, דיוויד בילנקה, רימא ג'ואברה, סמירה סרייה, פביאנה מיוחס, שרון אינגריד שטרק.

ההצגה נמשכת שעה ועשר דקות, ומוצגת בדירת מגורים בעיר העתיקה. להזמנת כרטיסים:

www.accofestival.co.il

עובדי מעריב: איפה הכסף?

בין המשתתפים בהפגנה היו **זוהיר טיבי**, סגן יו"ר חד"ש, ו**ג'מיל אבו-ראס**, יו"ר מרחב המשולש הדרומי בהסתדרות ויו"ר סיעת חד"ש בהסתדרות. לדברי אבו-ראס, "אנו מתנגדים למדיניותה הכלכלית של הממשלה, אשר שמה על הכוונת את מעמד העובדים. מדיניות זו פוגעת פגיעה מיוחדת בציבור הערבי, אשר בקרבו שיעור המשפחות החיות בעוני עומד על 54%".

ח"כ חנין: לתת סיוע למפעלים במצוקה ולהעבירם לשליטת העובדים

בשבוע שעבר (20.9), ביום בו התקיימו ההפגנות של עובדי מפעל הזכוכית פניציה ועובדי עיתון "מעריב", הנמצאים שניהם בסכנת סגירה, הגיש ח"כ דב חנין הצעת חוק חדשה, שתאפשר להעביר מפעלים שנקלעו למצוקה כלכלית לידי שליטת עובדיהם.

"למה בעצם משאירים מפעלים במצוקה בידי הבעלים שנכשלו? למה לא לתת למפעלים סיוע – אבל גם להעביר אותם לשליטת העובדים?", שאל חנין.

"הגשתי היום הצעת חוק שעושה בדיוק מה שמתאים למעריב וגם לפניציה", אמר. לפי הצעת החוק, תוקם קרן לסיוע למפעלים במצוקה, אשר תתקצב בידי המדינה. מפעל המצוי במצוקה כלכלית יהיה זכאי לסיוע מהקרן, ויועבר לשליטת עובדיו. לדבריו: "יטענו שזה רדיקלי? המציאות הרדיקלית שלנו מחייבת פתרונות רדיקליים".

אלון-לי גרין, ממובילי המחאה החברתית וחבר הנהגת מק"י וחד"ש, היה שותף לניסוח הצעת החוק. "מקומות עבודה במצבים מיוחדים (סכנת סגירה, פיטורים, הפסדים) יעברו לשליטת העובדים", אמר גרין. "אנחנו לא צריכים שיעבירו את מקומות העבודה שלנו לבעלי הון אחרים, אשר ייכשלו גם הם. בעלי ההון הם רק אחוז אחד. אנחנו ה-99 אחוזים ואנחנו יכולים להסתדר בעצמנו טוב מאוד".

חזה"מ סוכות: פסטיבל עכו לתיאטרון

"פסטיבל עכו לתיאטרון ישראלי אחר" יתקיים זו השנה ה-33 ברציפות, בין התאריכים 4-1 באוקטובר (חול המועד סוכות) בעיר העתיקה של עכו.

הפסטיבל יכלול הצגות תיאטרון, מחול, תיאטרון רחוב, מיצגים, וידאו-ארט, מופעי מוזיקה, ירידי אומנויות ופאנלים חברתיים-תרבותיים. במהלך הפסטיבל יוצגו 70 מופעים ובהם ישתתפו כ-350 אמנים מהארץ ומהעולם.

העיתונאי והסופר **עלא חליחל**, מציג מחזה ביכורים באורך מלא, "הרעלת זעתר", שביים **פיראס רובי**, תוך שילוב בין עברית וערבית.

במאי התיאטרון **סיני פתר** ביים את העבודה "הטווס מסילוואן", שתתקיים כולה בבניין בלב העיר, המדמה את שכונת סילוואן במזרח ירושלים (ר' ריאיון עמו בעמוד 7).

מאות מעובדי "מעריב" הפגינו (20.9) מול משרדי העיתון בתל-אביב, במחאה על הכוונה לפטר 1,750 עובדים במסגרת מכירת החברה לאיש העסקים שלמה בן צבי, שבבעלותו גם עיתון הימין "מקור ראשון". עוד זעמו המפגינים, על העובדה שסכומי כסף בשווי מיליוני שקלים לא הופרשו לטובתם בידי בעלי החברה, ולכן – הם אינם צפויים לקבל את מלוא פיצויי הפיטורים המגיעים להם כחוק.

לדברי **חגי מטר**, יו"ר ועד עיתונאי "מעריב": "החברנו לנו של מעריב יש חוב של 95 מיליון שקל לעובדים. חשב נוסף הוא החשב לעתיד: מה יקרה עם העיתון, כמה מקומות עבודה יינצלו, לכמה זמן ובאילו תנאים". עוד ציין מטר, כי עובדי העיתון ימשיכו במחאה ואף ישביתו את העיתון.

אל מאות המפגינים הצטרפו גם עיתונאים מכלי תקשורת אחרים, וכן פעילים מהמחאה החברתית, ביניהם פעילי מק"י וחד"ש. בהפגנה השתתפו ח"כ **דב חנין** (חד"ש) וח"כ **איתן כבל**, יו"ר סיעת "הבית החברתי" בהסתדרות.

הקהל הגדול צעד מבית "מעריב" לכיוון מגדלי עזריאלי, שם שוכנים משרדי חברת אי.די.בי. של נוחי דנקנר, הבעלים של העיתון. המפגינים הרבים נכנסו לבניין, בכוונה להיכנס למשרדי החברה. המעליות בבניין הושבתו, והמפגינים טיפסו במדרגות הבניין עד לקומה ה-44, שם שכנו המשרדים, כשהם קוראים "זה הכסף שלנו".

עובדי פניציה הפגינו: "ממשלה אטומה"

כ-200 מפגינים, רובם עובדי מפעל פניציה בנצרת עילית וחלקם פעילים חברתיים וגמלאים, הפגינו (20.9) במחאה על הכוונה לסגור את המפעל, וחסמו את צומת אלון-תבור. העובדים קראו "ביבי, תעורר, העובדים שווים יותר" ונשאו שלטים עליהם נכתב: "ממשלה עקומה ואטומה".

לטענת העובדים, הממשלה לא עומדת בהבטחתה לחבר את המפעל לצינור הגז הטבעי, המרוחק קילומטרים ספורים מהמפעל. "עם קצת רצון, הצינור הזה יכול להגיע למפעל פניציה. אם לא – 400 משפחות ילכו הביתה", אמר חיים **קטרי**, יו"ר ועד העובדים במפעל.

לדבריו, "אנחנו רוצים שב-30 בספטמבר המפעל לא ייסגר. אם הוא ייסגר אז לאיפה נלך? מי יקבל אותנו לעבודה בגיל הזה? ככל הנראה בממשלה רוצים שנהפוך לגנבים כדי לפרנס את בני משפחותינו".

"עגבניות במקום צוללות"

עשרות פעילי מק"י וחד"ש קיימו (15.9) משמרת מחאה בעיר טייבה, נגד יוקר המחייה ונגד הכבדת נטל המיסים. בין השלטים שנשאו: "במחיר של צוללת גרעינית אחת – אפשר לפתור את המשבר הכלכלי", "בעידן נתניהו-שטייניץ – עגבניות נהיו מותרות", "שיעור האבטלה בטייבה מעל 20%" ו-"ממשלת נתניהו מחרחרת מלחמה – ואנחנו נדרשים לשלם את המחיר".